

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Uj-Kolozsvár, St. B:
L. Pop. (Brassai-utca)

Telefon: Szerkesztő és kiadóhivatal —
Zs. N. Sz. — Budapest

Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adjunk vissza.

KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — 850
Félévre — 460
Negyedévre — 240
Egy hónapra — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 150

1925 május 20 Szerda

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 112 szám

5685. Ijar 26

Harc a zéróért

Irta Marton Ernő

Fildermann doktor ur, az Uniunea Evreilor Romani elnöke kijelentette az Uj Kelet munkatársának, hogy ő mint realpolitikus, nem hajlandó harcolni egy zéróért. A zéró alatt a héber nyelvet értette.

Fildermann doktort személyesen ismerem és nagybecsülöm. Tudom róla, hogy évek óta kemény harcban áll a romániai zsidók veszélyeztetett jogaiért s hogy tehetséges szószólója a zsidó és emberi haladás minden ügyének. De éppen az a körülmény, hogy ismerjük őt és ismerjük azt a fontos szerepet, amelyet a régi királyság zsidó közéletében betöltött, teszi kötelességünk, hogy Fildermann doktornak az iskolakérdésben elfoglalt politikai álláspontját a kritika éles lencséje alá helyezzük és rámutassunk arra a katasztrófális tévedésre, amely ennek a politikának kiinduló pontja és alapja képezi.

Fildermann doktor azt állítja magáról, hogy realpolitikus s mint ilyen nem hajlandó küzdeni olyan csekélységért, mint az anyanyelv, vagyis egyetért Angheliescu miniszterrel abban, hogy a zsidóság anyanyelve valóban az államnyelv. Fildermann nem akar harcba szállani egy zéróért.

Am lássuk, hogy is állunk ezzel a zéróval. A zérónak van egy különös sajátossága: attól függ, honnan nézzük. Ha egymagában áll, akkor az értéke csakugyan a semmivel egyenlő. De milyen nagy értéke van, ha előtte még más számjegyek is állanak. Minden újabb zéróval megtízszereződik a számsor értéke. Fildermann dr. a héber nyelvet is egy ilyen egymagában álló elszigetelt zérónak látja, amelynek semmi értéke nincs. Mi azonban a zéró mögött látjuk a feltámadó új zsidó nemzetet, mely éppen a zéró által kap új tartalmat s amely minden ilyen zéróval erőben és értékben megsokszorozódik. Minden élő és egészséges nép, amely igényt tart arra, hogy helyet foglaljon a kultúr-nemzetek sorában és egyenrangú félnek tekintse a népek küzdelmében, ennek a zérónak oltárán hozza legnagyobb és legértékesebb áldozatait. Minden nemzet a zéró által lett naggyá s a zsidóság is ennek a zérónak köszönheti azt a kis megbecsülést, amit a népek között még élvez. Ez a zéró teremtette meg Nagyromániát, ez kovácsolta össze a cseh köztársaságot és ez a legfőbb mozgató rugója a modern államélet minden megnyilatkozásának. Fildermann doktor az ő „realpolitikája“ alapján nyugodtan éretlen fantasztáknak nevezhetné a német, szász és többi romániai kisebbségeket, akik szintén ezért a zéróért harcolnak s a küzdelem sikere érdekében legértékesebb erőiket küldik az első frontvonalba.

A mi nagy tragédiánk a kétezeréves száműzetés alatt, de különösen az utolsó évtizedekben éppen az volt, hogy nem küzdöttünk eléggé ezért a zéróért, hogy csakugyan zérónak tekintettük, amely se nem oszt, se nem szoroz és amelyet nyugodtan elhanyagolhatunk. Ezért lettünk népek megvetettje és nemzetek utolsója. Mi azt a realpolitikát, amelyet Fildermann doktor hirdett, nagyon jól ismerjük, mert végig csináltuk már és a saját bőrünkön csináltuk végig. Csak hogy az új zsidó életben ennek a realpolitikának ma már más neve van. Ugy hívják: asszimiláció. És mi láttuk ennek a realpolitikának következményeit is, látjuk most magunk előtt vergődő ifjúságunkat, amelynek az iskola kinkókamrává változott s a tanulás a szenvedés. Láttuk magunk körül felcsapni a gyűlölet hullámaint és viseltük magunkon a megáztatottság szégyenbélyegét, amikor kiharcoltuk a kultúra templomaiból, amelyeket mi építettünk ugyan, de amely mégsem volt a miénk.

Fildermann doktor a gyakorlati életre akarja felvértezni a zsidó ifjúságot s ezért akarja, hogy a zsidóság anyanyelve az államnyelv legyen. Hát vajjon a magyarok, vagy a szászok nem a gyakorlati életre akarják nevelni ifjúságukat? Vajjon mi nem törekszünk-e arra, hogy a tanuló ifjúságunk annyira elsajátítsa az államnyelvet, hogy annak tökéletes birtokában az élet minden vonatkozásában boldogulni tudjon? Eddig a pontig semmi differencia nincsen közöttünk. Az utak csak a zérónál válnak szét. Mert mi nem akarjuk többé ifjúságunkat hamis illúziók martalékául dobni, nem akarjuk, hogy végig csinálják azt a szomorú vesszőfutást, melyet a zsidóságnak anyai generáción keresztül kellett elszenvednie. Talajt kell végre adni a zsidóság alá. Természetes, biztos talajt, ahová népi és kulturális életének gyökereit nyugodtan lebecsáthatja. Ahol nem virágházi palánta, amelyet a gyűlölet, vagy irigység első szellője elseperhet. Vissza kell adni a zsidóságnak saját kulturáját, a héber kulturát.

Szerencsés jelnek tartjuk, hogy Fildermann doktor kijelentésével egyidejűleg a regátbeli zsidóság más kimagasló egyéniségei is megnyilatkoztak ugyanebben a kérdésben, mégpedig az egészséges és öntudatos zsidó szellem jegyében. Mert bár a regátbeli zsidóság mögött nem áll az a tanúságos történelmi múlt,

amelyen a csatolt területek zsidósága már átesett, a világosan látó elmék mégis jól tudják, hogy az a kulturpolitika, amelyet Fildermann doktor hirdet, csak katasztrófára vezet. Az eljövendő zsidó generációt pillanatig sem szabad abban a tévhitben nevelni, hogy természetes alkotó eleme a román kultúr-nemzetnek, mert hiszen még Angheliescu törvényjavaslata is, amely a zsidóság anyanyelveként az államnyelvet tünteti fel, külön nemzetiségnek tekint a zsidóságot. Vagyis a zsidóság akkor is kisebbséget fog képezni, ha kulturájában és mentalitásában már teljesen románnak érzi magát. A kötelességekben a többséghez fogunk tartozni, a jogokban azonban mindig kisebbség leszünk. És ha átmenetileg meg is nyílnának előttünk a román kultúrlet kapui, előbb-utóbb minden bizonnyal elkövetkezne a kitessékelés keserves pillanata. Az eljövendő zsidó generációt egy olyan kultúr-közösségben kell felnevelnünk, ahonnan többé nem lehet kiharcolni őket, mert ez a közösség az övéf. Ezért kell nekünk harcolnunk a zéróért. Enélkül a zéró nélkül továbbra is csak megtört vendégek leszünk a kultúr-népek asztalánál, de soha sem egyenrangú résztvevők.

Fildermann doktornak pedig ezt felelem: Nem ő a realpolitikus, mert ő csak pillanatnyi előnyökért harcol és itt Romániában még ezek a pillanatnyi előnyök is problematikusak. A realpolitikuskok mi vagyunk, akik a hosszú és boldog jövőnek dolgozunk, mi, akik meghirdettük a harcot a zéróért.

A király kihallgatáson fogja fogadni az ellenzék vezéreit

A kormány minden követ megmozgat az ellenzéki akció megfojtására. Az ellenzék felkészül a döntő ütközetre. Az ellenzék lemond az obstrukcióról?

(Bucuresti-Bukarest, május 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Politikai körökben érdekes beszéd tárgyat képezi az a valószínűtlen hír, hogy a kormány és az ellenzéki pártok között a kamarai ülésekre vonatkozólag megegyezés jött létre. A kormánynak ugyanis az volt a terve, hogy legutóbbi parlamenti viselkedésük miatt Buzdugan után, akit tudvaleg 20 napra tiltottak ki a kamara üléseiről, dr. Luput, Mihalachet és Madgearut tiltották volna ki a parlamentből. Ezt elkerülendő, megállapodás jött létre, mely szerint a kormány eláll szándékától, az ellenzék pedig felhagy obstrukciószerű támadásaival.

A fantasztikus hír szerint az ellenzék így lehetővé teszi a javaslatok megszavazását. Állítólag Buzdugan kitiltását is visszavonják.

Más forrásból származó információink szerint a kormány minden mesterkedése, hogy az ellenzéki pártok koalícióját megbontsa, ezuttal hiábavalónak bizonyult. A fővárosi ellenzéki lapok ezt örömmel konstatálják és hangsúlyozzák, hogy történjék bármi, vetődjön fel bármilyen kérdés, a kollaborációt nem lehet megbontani.

Kormánykörökben komolyan számolnak a Bratianu-kormány távozásával. Ez esetben feltétlenül Averescu-kormány következne, amelyben magasabb liberális személyek is helyet kapnának. Így Ghica herceg is tárcát kapna.

Újabb jelentéseink arról számolnak be, hogy Mardarescu hadügyminiszter ma hosszabb tárgyalást folytatott Lupescu vezérkari főnökkel az ellenzéki agitációkkal kapcsolatos katonai intézkedések ügyében. Ezután Mardarescu Bratianu Jonelhez ment és az ő hozzájárulását kérte a foganatosítandó rendszabályokhoz. Ezek szerint azokon a helyeken, ahol az ellenzéki népgyűléseket kívánják megrendezni, katonai őrszponzistások lesznek.

Ezzel kapcsolatban arról értesülünk, hogy az ellenzék a parlament mai vagy holnapi ülésén szóvateszi a vasárnapi népgyűlésen alkalmazott katonai rendszabályokat. Rá fognak mutatni arra, hogy a vidékről a fővárosba vezető utakat katonaság zárta el s megakadályozta a népgyűlésre menőket. A kormány magatartására egyébként igen jellemző, hogy Bratianu Jonel baráti börtönben kijelentette, hogy ne kérjenek feleletet Románia jelenlegi külpolitikai helyzetéről. Szerinte az országot meg kell óvni a zavargásoktól és egy brüszk-rezsimváltozás — véleménye szerint — nem válna az ország hasznára.

A miniszterelnök ezen kijelentésével kapcsolatosan az a hír járja, hogy a napokban Bratianu a

kamarában olyan nyilatkozatot tesz, amellyel leszereli az ellenzék akcióját. Ugyanis adatokkal fogja bizonyítani, hogy ezekben a nehéz időkben nincsen helye az ilyen koncentrikus támadásoknak. A miniszterelnök arra kérte miniszter társait, hogy az egyes interpellációknál ne viselkedjenek passzíván, s válaszoljanak az ellenzéki felszólalóknak.

A kamara mai ülése egyébként megint izgalmasnak ígérkezik, mert Buzdugan kitiltásának körülményeit fogják az ellenzéki pártok szóvá tenni. Hír szerint a kormány hajlandó elállni Buzdugan megbüntetésétől s ugyancsak eltekint Bardos és Diaconescu kitiltásától is.

Ez a hír megerősíteni látszik a kormány és az ellenzék között állítólag létrejött paktumot.

Tegnap beszámoltunk arról, hogy Jorgát, aki kihallgatáson akart megjelenni a király előtt, nem bocsátották az uralkodó elé. Az uralkodó valószínűleg nem tudott Jorga kivánságáról, amit az a hír is bizonyít, hogy a király elhatározta, hogy a jövő héten kihallgatáson fogadja a kollaborált pártok vezéreit. A kihallgatások csütörtökön, pénteken és szombaton fognak lefolyni s azon Jorga, Mihalache, Maniu és Lupu jelennek meg.

Intím látogatás a bukaresti zsidó vezéreknél

(Bucuresti-Bukarest, május 19. Otthonukban kerestem föl a bukaresti zsidóság vezető embereit, jöllehet, bármelyiküket másutt is, munkahelyeiken megtalálhattam volna. Fildermannak a zsidó hitközség iskolaházában székel az egyesülete, egy kis szobában, a Firu Ilescu 11. sz. alatti hatalmas épületben. Niemerower főrabbit a hitközség tanács-házában, Sf. Apostolui 16. szám alatt lehet találni a hivatalos órák alatt, amelyek a fővárosban rendszerint délelőtt tíz órától délutáni egy óráig tartanak. Zirelsohnt is felkereshettem volna a kamara a kamara folyosóján, dr. Stern is. Azonban mindenkit inkább lakásán kerestem föl, hogy fesz-telenül legyenek velük és hogy mindenki zavartalanul mondhasa el véleményét az iskolakérdésben. De egyben az a titkos vágy is vezetett, hogy lássam az ország zsidó vezetőinek otthonát.

A politikus és az irodalmár dr. Stern

Dr. Stern országgyűlési képviselőhöz kopogtam be először. A város csendes részének egy külön elegáns villájában lakik ez a pompás ember. A nagy hallból ügyvédi irodába vezetnek, innen az öreg ur dolgozó szobájába, hatalmas terembe, amelynek falai ki sem látszanak a könyvszekrénytől, amelyekben héber, román, francia, angol és olasz irodalmi és politikai művek sorakoznak. Az öreg ur egyik legjobb műfordítója és publicistája Romániának, legkedvencebb szórakozása a világirodalom műveinek olvasása, legnemesebb munkája pedig a művek átlantálása román nyelvre. Kevesen vannak a ma élő írók közül, akik több irodalmi produkciót mutathatnak, mint Stern Adolf.

Beszélgetésünk azonban nem itt folyt le, hanem a szomszédos szalonban, egy francia barokkban berendezett világos, finom ténusu szobában, amelynek asztalán a legkülönbözőbb díszmunkák heverték költői rendtelenségben. Minden sarokban hatalmas, plafontól földig érő művészi rámba foglalt tükörök. A beszélgetést dr. Stern kezdte, aki szapora szavú végtelenül okos, képekben bővelkedő társalgó. Németül beszélt. Nagyon örült, hogy ismét láthatott. Két évvel ezelőtt, ugyanis a kamarában ismerkedtünk meg és nem felejtett el. Érdeklődött az erdélyi ügyek iránt, majd legutóbbi itáliai utjának impresszióiról kezdett beszélni.

Nagy zsidó élet Itáliában

— Olaszországban — mondotta — körülbelül hét év óta nem jártam. Boldog meglepetésül szolgált, hogy ebben az országban, ahol mostan még csak a zsidó gyűlöletnek a lehellete sem érződik, a zsidó újjászületés gondolata mindenütt a legerőteljesebben és legszebb pompájában virágzik. Rómában, Páduában, Velencében és Florenzen, mindenütt, ahol csak megfordultam, a cionista idea erősen utat tör magának. E tekintetben sok érdeme van Dante Lattes rabbinak, aki egy eleven és finoman megírt zsidó újságban propagálja az eszmét. Velencében egy országos zsidó kultúregyesület alakítottak, amelynek elnöke Sulam, az olasz zsidóság egyik vezérégyénisége. Az egyesület teljesen a zsidó regenerálódás szellemében működik. Az egyesület megnyitására ünnepet ez az egyesület rendezte és alkalmas volt látni, hogy az olasz zsidóság legjobbjai milyen meleg érdeklődést tanúsítanak a zsidó ügy iránt. Az ülés végén az elnök, Vittorio Fano megpillantott és mielőtt berekesztette volna az ülést, bejelentette, hogy itt vagyok. Ismertette a román zsidóságért folytatott harcimat, irodalmi működésemet és egyéniséget. Egyben ben felkért, hogy tartsak beszédet és én is méltassam a zsidó egyetemet. Félórás francia nyelven tartott beszédemmel olyan sikert értem el, amilyenre hosszú közéletű pályámon alig emlékszem. Talán nem is annyira nekem szólt ez, mint inkább az ügynek, amely iránt most már, látom, az egész kulturvilág zsidóságában fokozódó érdeklődés mutatkozik.

Weizmann az önző gazdagok ellen

— Nemsokára ezután Palesztinából való visszakeresésem alkalmából dr. Weizmann Chaim is eljött Velencébe, ahol tiszteletére a Grand hotelben nagy fogadást rendeztek. A fogadásra Olaszország legtávolabbi részeiből zárandokoltak a zsidók legkülönbözőbb rétegeinek képviselői. Volt miniszterek, olasz nemesek, rabbi, munkások, kereskedők, intel-

lektuelek képviselői jöttek és valóságos zárandokhely lett Velencéből. Weizmann expozét tartott a zsidóság világhelyzetéről. Az előadás abban csúcsondott ki, hogy ma már a kísérletek stádiumából kijutottuk és beléptünk a világpolitika porondjára. És kihangsúlyozta, hogy a héber nyelv a nem zsidó tudományos körökben is erősen hódít, Palesztinában pedig az arabok és más nemzetiségűek között ma már igen gyakran héber az érintkezés nyelve. Én ugyan nem csodálkoztam ezen, mint a megjelent vendégek, mert hiszen jónéhány évvel ezelőtt, amikor kint jártam Palesztinában, hallgattam, hogy az utcagyerekek héber nyelven veszekedtek.

— Kissé kinosan hatott, amikor Weizmann szemükre vetette a gazdag zsidóknak, hogy csak azért választják Palesztinát, mert vagyonukat és gyáraikat nem vihetik ki Amerikába. Ugy éreztem, hogy nyomban válaszolnom kell. Kijelentettem, hogy a palesztinai bevándorlást a tiszta idealizmus hatja át.

Weizmann könyvezik

— Nézzem professzor ur körül a teremben — mondottam Weizmann felé fordulva — vajjon ezek a hölgyek és urak eljöttek volna, ha nem éreznének ideális kapcsolatokat a nagy ügyhöz, amelyet ön fáradozatlan munkával napról napra győzelemre tud segíteni. Ebben a tenorban beszéltem hozzá a sok inséges zsidó nevében és kértem, hogy keressen módot és alkalmat, hogy minél nagyobb tömegek helyezkedhessenek el Palesztina földjén. A beszéd könnyekig meghatotta Weizmann. Néhány perc múlva, a zsidó kultúregyesület elnöke felállott és bejelentette, hogy az egyesület eljárásságával itt a teremben tartott néhány percnyi megbeszélés után, elhatározták, hogy Weizmannt és engem disztagul választanak meg.

Itáliai tartózkodásom ideje alatt azok az órák voltak számomra a legfelejthetlenebbek, amikor együtt voltam ezzel az erélyes bölcs és lelkes emberrel. Weizmann is franciául beszélt. Hibátlanul, franciás fordulatokkal és szellemességgel, de kiejtéséből azért kiérződött az orosz hangjelítés.

Néhány szíves üdvözlés néhány kolozsvári barátunk és ismerősnek. Az előzékeny és finom házigazda melegen kezelt szorít, levezet a hall ajtajáig.

— Nur freudig und energisch arbeiten.

Bucsuzól ezt mondotta utánam.

A jó öreg Zirelsohn főrabbináiról

Az öreg Zirelsohn főrabbit 1921. óta ismerem, amikor Kisenevben látogattam el hozzá. A kis testalkatu tiszteletre méltó öreg ember mitsem változott. Férge és eleven, szemei frissek, gesztusai beszédesekek, mint akkoriban. A Grand hotelben lakik feleségével, aki minden útjára elkíséri. Most tea-ivás közben találtam. Előtte az asztalon garmadában levelek, szanaszéjjel könyvek és irások. Jól emlékeztem rá.

Jó ideig tartott, amíg elhelyezkedtünk, mert mindössze két szék volt a szobában és minthogy a tisztelő asszonyt nem lett volna illendő felállítani üléséről, az egy szék fölött nagy udvariassági verseny indult meg. Végül az öreg ur győzött, kényelmesen belevágta magát az ágyba. Rámparancsolt, huzzam a széket feleje, és így szemben egymással ülve diskuráltunk.

Ideadta a tavalyi iskolatörvény alkalmával tartott parlamenti beszédének írásos másolatát és elmondotta véleményét az iskolatörvényről, mint tegnapi lapunkban közöltük.

— Látja, nekem nem kell különösen felkészül-nöm a mostani vitára. Itt vannak az érveim. Megdönthetetlenek.

— Főtisztelő ur nagyszerűen megtanult románul azóta, hogy egymást láttuk.

— Mindig is tanuló, mert a nyelv erősen fejlődik és nem akarok elmaradni. Azt mondják, hogy elég jól beszélek, bár a kiejtésben még érződik valami oroszosság. No meg a után egy kis zsidó hanghordozás is.

— Nagy kár, — folytatta — hogy Sanielevici szenátor épen ezekben a napokban halt meg. Meg vagyok róla győződve, hogy ő, noha a liberális párthoz tartozott, mégis a mi álláspontunkat képviselte volna az iskolakérdésben és nagy befolyása

is volt. Egészen bizonyos, sokat használt volna.

— Ki lesz Sanielevici utóda?

— A személyre nézve még semmi valószínűt nem tudunk. Azonban egy bizonyos, hogy zsidó liberálist nem fog Kisenev városa a szenátusba küldeni. Mert nincs egyetlen zsidó ember ma már Kisenevben, aki a liberálisok pártján lenne.

Zirelsohn ezután fájdalmasan beszélt arról, hogy nagy elfoglaltsága miatt irodalmi munkára nem jut ideje. Utolsó művét Kolozsváron a Kadima nyomdájában nyomták. Nagyon meg volt elégedve a könyv kiállításával.

— Bárcsak — mondotta rezignáltan — a könyv eladása is így sikerült volna.

A nap leáldozóban volt. Péntek este a főrabbi épügy, mint otthon, szombati ruhát ölt és így megy a zsinagógába. Zirelsohn felállt az ágyról, néhány-szor fel és alá sétált, majd levette tarka barchetből való pijamáját és ezzel jelt adott vendégének a távozásra.

— Adja át üdvözetemet az erdélyieknek — bucsuzott melegen — és tartson meg jó emlékezetében.

— A giten, kóseren sabbesz ün á git gesund! Ezzel vége volt a látogatásnak.

Az országos főrabbinál

Szombat délutánra invitált magához Dr. Niemerower országos főrabbi. A jelzett órában pokoli vihar száguldott végig a fővárosban, pillanatok alatt hatalmas eső árasztotta el a várost, bevonultam a városnegyedben egy lyukas napellenző alá, amit a kereskedő elfelejtett fölhuzni és itt vártam be az alkalmat, amikor eljuthatok a Strada Anton Pan 12. alá, a főrabbi lakására.

Tágas, kényelmes uri hajlék. Szombati csönd és nyugalom az izléses termekben, a dolgozószobában és a szalonokban. A főrabbi egy kisebb szalonba invitál, érdeklődik az erdélyi zsidó élet iránt, majd nagy szomorúsággal mondja, hogy a zsidó mozgalomnak nagy vesztesége van egy fiatal asszony, Misu Weizmann halálával.

— Soha jésvitűbb, nemesebb asszonyt a zsidó mozgalom nem ismert itt nálunk. Igazi eset chajil volt, elköltözése nagyon bus szombatot okozott minden jó regáti zsidó házban.

Ezután a főrabbi a mozgalom első idejéből elevenített föl emlékeket és nagyon jól esett neki, hogy régi magyar cionista lapokban megjelent cikkeire emlékeztem. Majd rátért a regáti zsidó iskolaügy ismertetésére és elmondotta, hogy az iskolatörvényjavaslat nyilvánosságra jutása után nyomban nekifogott a készülő törvény tanulmányozásához.

Hölgyvendégek jöttek, a háziasszony ere megkért, hogy az ebédőbe vonjunk vissza. Itt a főrabbi pontról-pont-ra fejtekte ki álláspontját, amelyet részben ismertettünk tegnapi lapunkban. Azonban ezeken kívül is voltak hozzászólásai, különösen a saját programmal rendelkező iskolákról. Ezek olyan iskolai formációk, amelyeket mi nem ismerünk, de a külföldön elég gyakoriak. Ezek számára is bizonyos állami kedvezményeket, (önkén-tességi jog stb.) követel az országos főrabbi.

— Legfontosabb — mondja meleg lelkesedéssel — hogy az iskolák konstrukciója szabad fejlődést engedjen a hebraizálásnak. Hogy tiz, vagy tizenöt év múltán a zsidóság körében a héber nyelv olyan otthonos legyen, mint akár Palesztinában. Önök talán nem tudják úgy, mint mi, hogy igenis lehet héber nyelvi kultúrát teremteni a diaszporában is. Erre legjobb példa a házkálával párhuzamos héber élet, ami néhány évtized előtt virult Európa keleti országaiban.

Élvezetes szónok és kellemes, gondolatokban bővelkedő társalgó dr. Niemerower. És otthoni beszédéből közvetlenebbül érződik, hogy szívvel-lelkel a zsidó tömegekért küzd. A tömegek jóvoltáért és lelki emelkedettségéért, kulturájáért.

Minchához kellett mennie. Bucsuztunk. Üdvözetét küldte Marton Ernőnek, e lapok szerkesztőjének és Molnár Jakabnak, a Tarbut elnökének.

Az üdvözetlet ime átnyujtom. (sz. i.)

Közvetlen tárgyalások indulnak a román-német konfliktus ügyében

Bukarest, május 19. Hivatalos forrásból közlik, hogy a német kormány lépéseket tett abban az irányban, hogy a román-német konfliktus ügyében közvetlen tárgyalások induljanak meg.

A Lömáan

1. Sok helyről ives visszaküldését hogy az expedálás hogy mindenki le torlódásra, mely alatt való lebonyo megtartásáig minde

2. Mint már határozott kívánság Erdélyben a „B” lelekkel jegyzésre. visszavonhatatlanul a parcellák eladása Megbizottainkat fe tésénél első sorban kinttel.

A nagyvár ságon első díjas tiszt

Catana Aure

(Oradea-Mare Kelet tudósítóját arányu visszaélés váradu pénzügyi megfelekezett tisztviselők ille megindult nyom fektus és Jones vizsgálat megállá viselők hónapok vették fel a pén nyugdíjas állam gyanusított tiszt tartják őrizetben gálatot folytató fóságon tartózkod ügyigazgatóság saig nem hagyh

Koloz

Az erdélyi c nak azon, hogy nak. Chalucok, zik magukat, ha munkával készü Emberek, akike retet hevit és a ugyan a legneh ha valaki Palesz latába akarja ál az önnevelésnek szervezet hivata zóleg, ez a nev ság tudomása n félni attól, hogy munkáját zavar hogy minél töb meg őket mun meg mindnyája don jut a legér emberek nem r kat a kivándor sóvárgásukon e esztendő keres közepette nehé szülnek a pales tizenhárom órá

Körülbelül tól egy héthold a konyhakertbe ügyelete alatt k közeli folyóból nálatos szivatt amely ezután árasztja el a f sésesen öntözhe ismeri, jól tudj és fekvése is predestinálja képzelné palesz közó lakosságát Aki például Da ben, meg a tö

ארמיה כשר
étterem!

Oradea-Maren a „BIHORUL“ (Lloyd) orth. koser
étterem, tényesen berendezve, Fuchs Benjámín fő-
rabbi felügyelete alatt megnyill.
Alkalmi ebéd és vacsorák.
Olcsó ahonoma. Fris villásreggeli

ארמיה כשר
étterem!

A Lómán Akkó közleményei

1. Sok helyről türelmetlenül sürgetik a jegyzési-ívek visszaküldését. Az Uj Keletben már közöltük, hogy az expedálás most van folyamatban. Kérjük, hogy mindenki legyen tekintettel a nagy anyagterhelésre, mely egy ilyen akció, ilyen rövid idő alatt való lebonyolításával együtt jár. A közgyűlés megtartásáig mindenki meg fogja kapni jegyzési ívét.

2. Mint már közöltük, nagyobb csoportjaink határozott kívánságára még 300 parcellát bocsátunk Erdélyben a „B” jegyzőknek megállapított feltételekkel jegyzésre. A jegyzés legutolsó terminusa visszavonhatatlanul e hó 30-á. Ezen az időn túl a parcellák eladását itt Erdélyben beszüntetjük. Megbízottainkat felkérjük, hogy az igények kielégítésénél első sorban a régi jegyzőkre legyenek tekintettel.

A nagyváradi pénzügyigazgatóságon elsikkasztottak a nyugdíjas tisztviselők illetményét

Catana Aurél rendőrprefektus vezeti a vizsgálatot

(Oradea-Mare-Nagyvárad, május 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Két nappal ezelőtt nagyarányú visszaéléseknek jöttek nyomára a nagyváradi pénzügyigazgatóságon. Egyes, magukról megfélemezett tisztviselők az állami nyugdíjas tisztviselők illetményeit sikkasztották el. A megindult nyomozást Catana Aurél rendőrprefektus és Jonescu prefektusi titkár vezetik. A vizsgálat megállapította, hogy a sikkasztó tisztviselők hónapokon át hamis nyugták alapján vették fel a pénztárnál az időközben elhunyt nyugdíjas állami tisztviselők illetményeit. A gyanúsított tisztviselők egyrészt a rendőrségen tartják őrizetben, a másik része pedig a vizsgálatot folytató bizottsággal a pénzügyigazgatóságon tartózkodik. Ezek a tisztviselők a pénzügyigazgatóság épületét a vizsgálat lefolytatásáig nem hagyhatják el.

Kolozsvári chalucok

Alábbi cikket Julian Silberbusch professzor, a csernovitzi Palesztina-Hivatal jelenleg Kolozsváron tartózkodó vezetője írta az Uj Kelet számára.

Az erdélyi cionisták talán csodálkozni fognak azon, hogy Kolozsváron chalucok is vannak. Chalucok, akik nemcsak, hogy így nevezik magukat, hanem akik komoly és verejtékes munkával készülnek fel a palesztinai munkára. Emberek, akiket a Palesztina iránti forró szeretet hevit és akik arra az utra léptek, amely ugyan a legnehezebb, mégis a legcélravezetőbb, ha valaki Palesztina építő munkájának szolgálatába akarja állítani erejét. És érdekes, hogy az önévelésnek ezt a munkáját nem a cionista szervezett hivatalos apparátusai végzik, ellenkezőleg, ez a nevelési munka a zsidó nyilvánosság tudomása nélkül folyik. Ha nem kellene félni attól, hogy ezeknek a fiatal uttörőknek a munkáját zavarhatná, nagyon kívánatos volna, hogy minél több kolozsvári cionista látogassa meg őket munkájuk közben. Így érthetnék meg mindnyájan, hogy Palesztina azon a módon jut a legértékesebb emberanyaghoz, ha az emberek nem máról holnapra szánják el magukat a kivándorlásra, hanem ha Palesztina után sóvárgásukon erőszakot vesznek és két hosszú esztendőn keresztül primitív életkörülmények közepette nehéz mezőgazdasági munkával készülnek a palesztinai életre, mialatt naponta tízenhárom órát töltenek el kemény munkával.

Körülbelül négy kilométernyire Kolozsvártól egy hétholdos konyhakert terül el. Ebben a konyhakertben egy százsz konyhakertész felügyelete alatt hét leány és fiú dolgozik. A közeli folyóból a bolgár konyhakertekben használatos szivattyukészülék emeli ki a vizet, amely azután deszkavályuk közvetítésével árasztja el a földet, úgy, hogy a talaj mesterségesen öntözhető. Mindenki, aki Palesztinát ismeri, jól tudja, hogy ezt az országot klímája és fekvése is az intenzív konyhakertészetre predestinálja és csak ezen a módon lehet elközelíteni palesztinának mezőgazdasággal foglalkozó lakosságát megfelelő módon szaporítani. Aki például Dagania Alefben és Dagania Bethben, meg a többi palesztinai kolóniákban, a

mesterséges öntözőapparátusokat megnézte és látta, hogy a víz varázsereje hogyan változtatta át a sivatag pusztáit valódi paradicsommá, az meg tudja érteni, hogy Palesztina mezőgazdasági jövője az intenzív konyhakertészettől függ. És ezek a fiatalok, akik Kolozsvár közelében a konyhakertben dolgoznak, ösztönös megsejtéssel megtalálták az utat ahhoz, hogy Palesztinának erre a munkájára felkészüljenek.

A kolozsvári chalucok meglehetősen primi-

tív módon élnek. Szobáik nem a legszebbek és sok igen fontos dologban szenvednek szűköséget. Ők azonban mégis boldogok, kacagás és tréfás közben telik a munka, úgy, hogy igazi benső öröm dolgozni látni őket. Ez a valódi zsidó ifjúság, amely életét Palesztina szolgálataiba állítja s ha egyszer ki fog vándorolni oda, egy újabb zsidó kolóniának alapját fogja megvetni, amely a zsidó újjászületés csodáját be fogja teljesíteni.

Amerika megvonja a további hitelt Európától

(Newyork, május 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentették már, hogy az Egyesült Államok kormánya felszólítást intézett európai adóssaihoz, többek között Romániához is, hogy vele szemben fennálló tartozásait haladéktalanul fizessék meg. Mint most az „Evening Post” jelel, abban az esetben, ha a felszólított európai államok kedvezőtlenül válaszolnának a hozzájuk intézett jegyzőkre, az Egyesült Államok kormánya megtagad minden további hitelt ezektől az országoktól.

Lédererné fel akarta akasztani magát cellájában

A halálra ítélt Léderer mégis kegyelmet kért

(Budapest, május 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Léderer Gusztáv főhadnagy, akit a hadbíró-ság tegnap halálra ítélt, tudvalevőleg védőjének a tárgyalás előtt azt mondta, hogy bűnhődni akar és legjobban szeretné, ha mihamarabb felakasztanák. Nem akar résztvenni a főtárgyaláson és főleg nem akar találkozni a feleségével. Kérte ügyvédjét, hogy ha halálra ítélik, ne kérjen kegyelmet számára és semmiféle perorvoslással ne éljen.

Ma, az ítélet után huszonnégy órával Léderer feladta eddigi álláspontját és közölte védőjével Dr. Kugellel, hogy kegyelmet kér és kéri ügyvédjét, hogy kérvényét juttassa el a kormányzóhoz. Dr. Kugel kijelentette, hogy azonnal megírja a kegyelmi kérvényt, melyben hivatkozik fog Léderer harctéri érdemeire, hősi magatartására és arra, hogy a gylkosság tulajdonképeni tervezője és felbujtója Lédererné volt s Léderer az orvosszakértők szerint degenerált.

Abban az esetben, ha Léderer nem kapna kegyelmet, az ítéletet tíz napon belül végre kell hajtani.

Ma Lédererné védője közölte az asszonnyal, hogy férjét halálra ítélték. Lédererné sikoltozva, haját tépve, ordítva fogadta a hírt és folyton azt kiáltozta:

— Szegény Guszti, szegény Guszti!

Mikor a védő közölte vele, hogy férje nem kért kegyelmet, Lédererné hisztérikus zokogásba tört ki és arra kérte védőjét, eszközölje ki, hogy még egyszer beszélhessen az urával. Lédererné ezután levelet írt az urának, amelyben megírja, hogy mindent megbocsájt neki, amit a főtárgyaláson el-lene tett. A levélben elmondja még, hogy egyedül Léderert szerette, amit azzal akar bizonyítani, hogy önként a halálba megy. A levél megírása után cellájában nyakára csavarta köténye zsinórját és fojtogatni kezdte magát. A benyitó börtönőrrel, aki elakarta venni a zsinórt, hevesen dulakodott.

— Hagyjanak meghalni, nem bírom tovább — kiáltozta!

Csak nagynehezen sikerült hisztérikus görcseit lecsillapítani.

Vajda leleplezéssel fenyegette meg Gogát

Lupu leintette a kamarában beszélni akaró averescanus vezért

(Bucuresti-Bukarest, május 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Toni Ilescu a Vlasceamegyei prefektus ellen intézett régebbi támadással kapcsolatosan interpellált. Elmondja, hogy a prefektus a szenátusban elhangzott támadásokra az újságokban elhelyezett vádaskodásokkal felel. Kérdi a kormányt, van-e joga a prefektusnak, hogy saját útján polemizáljon a törvényhozó testület tagjaival.

Tatarescu válaszában kijelenti, hogy Toni Ilescunak igaza van, de a prefektus is tudta ezt és még a sajtópolemia előtt lemondott.

Anton Jonescu a fogtechnikusok és a gyógyszerészek engedélyét teszi szóvá.

Vajda a vasárnapi népgyűléssel kapcsolatos katonai rendszabályokat akarja szóvátenni. Kérdi, az, aki állandóan azt hangoztatja, hogy az országban történelemért vállalja a felelősséget, miért nincs a kamarában?

— Ha mi ellenzéki képviselők felemeljük szavunkat az eseményekért, vagy kitiltanak a kamara üléséről, vagy megvonják tőlünk a szólás jogát. Ha a néppel akarunk érintkezést keresni, akkor katonasággal vagyunk akadályozva. Lupu: Bratianu csak a többségi képviselőkkel tárgyal.

Goga beszélni kíván, de Lupu nem engedi szóhoz jutni:

— Mi — mondja Lupu — itt a kamarában a többséggel és a kormánnyal szemben harcolunk s nem tudjuk megérteni semmiképen az ön intervencióját.

Hangok az erdélyi képviselők közül Goga felé:

— Kristóffi! Kristóffi!

Goga: Kicsoda az?

Nagy tumultus keletkezik erre s az elnök kénytelen az ülést felfüggeszteni. Az ülés újbóli megnyitása után Vajda emelkedik szólásra.

— Nem vagyok hajlandó — mondja Vajda — polemizálni Gogával, aki a földalati,

titkos (clandestin) többséget képviseli. Kérem Gogát moderálja magát, mert különben leleplezem összes machinációit.

Goga: Kérem precizirozza kijelentését.

Vajda: Majd eljön az ideje annak, amikor nyilvánosságra hozom az Ön dosszóját.

Vajda ezután Bratianu Jonelt István jobbkezével hasonlítja össze, mint akit olyan ritkán lehet látni, mint Szent István jobbját. Inculetzet polemizálva, őt a mindenkori kormányok ajtonyitójának nevezi. Inculetz válaszolni akar, de Lupu közbeszól:

— Ne beszéljen addig, amíg nem adja becsületszavát, hogy igazat fog mondani.

Inculetz: Doktor ur! Ön jól tudja, hogy önről mindig csak szépeket és jókat mondtam és igazoltam azt, hogy Ön nem bolsevik.

Dr. Lupu: Köszönöm, de az Ön szava amugy sem ér semmit.

Vajda, beszédét folytatva, ismerteti a vasárnapi eseményeket. A karhatalom terrorizálta az ellenzéki pártok vezéreit. Kérdi, hogy ki ellen állították sorompóba a katonaságot?

Lupu Buzdugan kitiltásával kapcsolatosan szólal fel és csodálkozik a kormány eljárása felett, hiszen tegnap Ducával megállapodtak abban, hogy a Buzduganra vonatkozó ítélekezést visszavonják.

Duca elismeri, hogy tényleg történt ilyen megállapodás, azonban a mai botrány után a megegyezés felbomlottnak tekinthető. Hiszen Önök ellenzékiek ígérték, hogy az ülések rendben fognak lefolyni. A Ház hozzájárul Buzdugan kitiltásához.

Groza feltűnően a kitiltás mellett szavazott.

— Vallomások a sziguranca ellen a kommunista-per tárgyalásán. Bukarestből jelentik: A kommunista-per mai tárgyalása során újabb vádlottakat hallgattak ki, akik egyöntetűen azt vallották, hogy a vizsgálat során a sziguranca részéről súlyos bántalmazásban részesültek.

Junius 5-én lép életbe az új nyári menetrend

Milyen változások lesznek a személyforgalomban

(Cluj-Kolozsvár, május 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A közlekedésügyi minisztériumtól a napokban érkezett meg a kolozsvári üzletvezetőséghez az új menetrend életbeléptetése iránti intézkedés. Az új menetrend, amely június 5-én lép életbe, a régivel szemben a Kolozsvárt érintő fővonalon kevés változást tartalmaz, úgy, hogy az új menetrendben alig néhány perces eltérések vannak. Jelentősebb változás csupán a Galac és Kolozsvár között közlekedő vonathoz van, miután az eddigi személyvonatot kivonták a forgalomból és helyette gyorsvonat fog közlekedni. A Kolozsvárt érintő vonatok menetrendjét alább adjuk:

Gyorsvonatok

32. sz. expresszvonat Biharpüspökiből indul 15 órakor. Kolozsvárra érkezik 19 óra 21 perckor, indul 19 óra 41 perckor és Bukarestbe érkezik 9 órakor reggel.

402. sz. gyorsvonat Máramaroszigetről indul 16 óra 55 perckor Kolozsvárra érkezik 6 óra 35 perckor. Indul 6 óra 55 perckor és Bukarestbe érkezik 21 óra 20 perckor.

Ellenkező irányból induló gyorsvonatok:

31. sz. expresszvonat. Bukarestből indul 21 órakor, Kolozsvárra érkezik 10 óra 50 perckor. Indul 11 óra 08 perckor, Biharpüspökibe érkezik 16 órakor.

401. sz. gyorsvonat. Bukarestből indul 9 óra 30 perckor, érkezik Kolozsvárra 23 óra 52 perckor, indul 0 óra 21 perckor (éjfél után). Máramaroszigetre érkezik 12 óra 42 perckor.

Kolozsvár és Galac közötti közvetlen személyforgalom:

Gyorsvonat. Kolozsvárról indul 8 óra 20 perckor, Marosvásárhelyre érkezik 12 óra 44 perckor, indul 12 óra 58 perckor. Galacba érkezik 6 óra 25 perckor. Galacból indul vissza 22 óra 55 perckor, Marosvásárhelyre érkezik 16 óra 03 perckor, indul 16 óra 18 perckor, Kolozsvárra érkezik 20 óra 40 perckor.

Személyvonatok

328. sz. Nagyváradról indul 4 óra 52 perckor, Kolozsvárra érkezik 10 óra 40 perckor, indul 11 óra 09 perckor, Bukarestbe érkezik 5 óra 40 perckor.

428. sz. Máramaroszigetről indul 1 óra 20 perckor, Kolozsvárra érkezik 17 óra 50 perckor, indul 18 óra 10 perckor, Bukarestbe érkezik délután 12 órakor.

326. sz. Nagyváradról indul 20 óra 13 perckor, Kolozsvárra érkezik 2 óra 04 perckor, indul 2 óra 33 perckor, Bukarestbe érkezik 20 óra 55 perckor.

Ellenkező irányból induló személyvonatok:
427. sz. Bukarestből indul 7 óra 20 perckor, Kolozsvárra érkezik 2 óra 32 perckor, indul 2 óra 52 perckor és Máramaroszigetre érkezik 17 óra 59 perckor.

325. sz. Bukarestből indul 15 óra 15 perckor, Kolozsvárra érkezik 10 óra 35 perckor, indul 11 óra 18 perckor és Nagyváradra érkezik 17 óra 03 perckor.

327. sz. Bukarestből indul 22 óra 45 perckor, Kolozsvárra érkezik 17 óra 45 perckor, indul 18 óra 06 perckor és Nagyváradra érkezik 23 óra 40 perckor.

Szamosvölgyi forgalom

Gyorsvonat. Kolozsvárról indul 15 óra 25 perckor, Désre érkezik 17 óra 02 perckor, (azonnali csatlakozás a Besztercére 20 óra 13 perckor érkező vonathoz) indul 17 óra 22 perckor. Nagybányára érkezik 22 óra 20 perckor.

Személyvonat. Kolozsvárról indul hajnali 3 órakor, Désre érkezik 4 óra 49 perckor (Besztercére érkezik 8 óra 20 perckor.) indul 5 óra 09 perckor, Nagybányára érkezik 10 óra 21 perckor.

Személyvonat. Kolozsvárról indul 7 óra 55 perckor, Désre érkezik 9 óra 45 perckor.

Személyvonat. Kolozsvárról indul 19 óra 55 perckor, Désre érkezik 21 óra 50 perckor.

Vegyesvonat. Kolozsvárról indul 12 óra 45 perckor, Désre érkezik 15 óra 11 perckor.

Ellenkező irányból induló vonatok.

Gyorsvonat. Nagybányáról indul éjfél után 0 óra 5 perckor, Désre érkezik 5 óra 16 perckor (csatlakozás a Besztercéből 2 óra 28 perckor induló vonathoz) indul 5 óra 30 perckor, Kolozsvárra érkezik 7 óra 33 perckor.

Személyvonat. Nagybányáról indul 9 óra 34 perckor, Désre érkezik 14 óra 57 perckor, indul 15 óra 17 perckor, Kolozsvárra érkezik 17 óra 20 perckor.

Vita a „Zsidó“ jelzőről a bécsi esküdtbíró előtt

Egy érdekes törvényszéki tárgyalás

(Bécs, május 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Rendkívül érdekes tárgyalás folyt le a napokban az itteni esküdtbíró előtt. Róbert Stricker mérnök, az osztrák cionista szervezet volt elnöke és ismert zsidó publicista és Jakob Krausz, a „Wiener Morgenzeitung“ című cionista napilap felelős szerkesztője állottak a bíróság előtt. A vád az volt ellenük, hogy kritikát gyakoroltak a törvényszék egyik ítélete fölött. Ezt az ítéletet néhány hónappal ezelőtt dr. Korler bécsi fogorvos perében hozták, akinek Springinsklee Emma, egy gyáros felesége egy vita hevében ezt a kifejezést dobta oda: „zsidó szemtelenség!“ Dr. Korler pert indította hölgy ellen, a bíróság azonban azzal az indokollással, hogy az inkriminált kifejezés nem eshet sértésszámba, felmentette a vádlottat. Az indokolás további során a bíróság kifejtette, hogy Springinsklee Emma asszony nem célozott egy különös zsidó szemtelenségre, csupán a „szemtelenség“ szót akarta a „zsidó“ jelzővel kifejezőbbé tenni.

Az ítélethozatalt követő napon a „Wiener Morgenzeitung“ Róbert Stricker tollából éles cikket közölt, amelyben a cikkíró „a legszemtelenebb antiszemita csinynek, amelyet valaha bírósági teremben elkövettek“, minősítette a törvényszék verdiktjét. Az ügyészség a cikk megjelenése után eljárást indított a bíróság becsületének megsértése, továbbá a nyilvános

Személyvonat. Désről indul 8 óra 18 perckor, Kolozsvárra érkezik 10 óra 20 perckor.

Személyvonat. Désről indul 17 óra 03 perckor, Kolozsvárra érkezik 19 órakor. (A besztercei utasok indulnak 14 óra 02 perckor)

Vegyesvonat. Désről indul 4 órakor, Kolozsvárra érkezik 6 óra 48 perckor.

rend megbolygatása címmel Róbert Stricker ellen, és ugyancsak vád alá helyezték a lap felelős szerkesztőjét, Jakob Krauszt.

A tárgyalás hatalmas közönség érdeklődése mellett zajlott le. Róbert Stricker kijelentette, hogy a cikk megírása előtt részletesen érdeklődött az eset lefolyása iránt és arra a meggyőződésre jutott, hogy az ítélet indokolása jogosan sértette a zsidóságot, továbbá, hogy a bíróság nem volt elfogulatlan, amikor a verdiktet kimondotta, hanem egy bizonyos osztály hangulatának nyomása alatt ítélte. A bíróság ugyanis megengedhetőnek jelentette ki, hogy valaki a „szemtelenség“ fokozására a „zsidó“ jelzőt használhassa.

— Kérdéses — mondta Stricker — vajjon dr. Neudeck vizsgálóbíró ur megengedte-e volna, hogy valaki ugyanilyen büntetlenül beszélhesen „német, katólikus, vagy protestáns szemtelenségről.“

Dr. Neudeck vizsgálóbíró, akit tanuképpen hallgatnak ki, kijelentette, hogy ő nem antiszemita és önkéntes korában is volt egy zsidó barátja.

A védők és az ügyész meghallgatása után a bíróság Tricker Róbertet dr. Neudeck vizsgálóbíró megsértése miatt ezer schilling pénzbüntetésre, meg nem fizetése esetén öt napi fogházra ítélte. Jakob Krauszt felmentették.

Londoni bíróság tisztázza

Károlyi Mihály történelmi szerepét

Károlyi Mihály sajtópöre a „Daily Mail“ és az „Evening Standard“ ellen. A londoni bíróság diplomáciai uton kérte ki a Károlyi pör aktáit

(London, május 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt megírta az Uj Kelet, hogy Károlyi Mihály sajtópört indított egy Bormefon nevű konzervatív publicista ellen a párisi törvényszéknél. Bormefon többek között azt írta Károlyi Mihályról, hogy „furdott a magyar nép vérében“. A rajnai esküdtbíró a közeljövőben fogja megtartani a rágalmazási perben a tárgyalást.

Ezzel egyidejűleg Londonban is készül a törvényszék egy Károlyi Mihály által megindított rágalmazási pör tárgyalására. Ugyanis Scott Duckers dr. londoni ügyvéd, az angol liberális párt egyik vezetőtagja Károlyi Mihály nevében sajtó utján elkövetett rágalmazás miatt pört indított a „Daily Mail“ és az „Evening Standard“ című londoni lapok ellen. A két lap, amely egyébként egy trösztnek, a volt Northcliffe-sajtóvállalatnak tulajdona, szoros összeköttetést tart fenn a magyarországi jobboldali körökkel és ezek sugalmazására élesen támadja Károlyit, akiről azt írta, hogy azért nem akartak neki az Egyesült Államokba betelepítési engedélyt adni, mert ő adta át a magyarországi kommunistáknak a hatalmat.

Scott Duckers közölte a londoni törvényszékekkel, hogy még a tárgyalás megtartása előtt valószínűsíteni kívánja rendelkezésére álló bizonyítékokkal a cikkek állításainak tarthatatlanságát. A londoni ügyvéd — budapesti megbízottja dr. Vámbéry Rusztem utján — azzal a kéréssel fordult ecélből a budapesti törvényszékhez, hogy bocsássa a londoni bíróság rendelkezésére Károlyi vagyonekhozási pörének, valamint a népbiztos-pörnek egyes, erre vonatkozó iratait. A vagyonekhozási pörben ugyanis a tanuként kihallgatott népbiztosok azt vallották, hogy a hatalmat Károlyi nem adta át nekik, sőt Bokányi Dezső még azt is hozzátette vallomásaiban, hogy Károlyi menekült a kommunon elöl és a kommunistáktól minden kívánsága egy utlevél volt. Deklarációt a lomondás alkalmával nem tett, sőt tudomása sem volt arról, hogy a kommunisták jönnek uralomra utána. Még ennél is fontosabb a népbiztosok pörének bírói indokolása, amely szerint a népbiztosokat éppen azért kellett lázadásban bü-

nösek kimondani, mert a hatalmat erőszakkal ragadták kezükbe.

A budapesti törvényszék visszautasította a londoni ügyvéd kérését azzal az indokollással, hogy az iratokat csak a londoni törvényszék kérésére, diplomáciai uton szolgáltathatja ki. Az elutasítás tudomásulvételével Károlyi ügyvédje, dr. Scott a múlt héten indítványt terjesztett a londoni törvényszék elé, előadva a budapesti törvényszék álláspontját és kérte, hogy az angol bíróság hivatalos uton tegye meg a lépéseket az akták beszerzésére. A törvényszék az indítványt elfogadta és elhatározta, hogy megkeresést intéz a budapesti büntetőtörvényszék elnökéhez, hogy az iratok másolatát minél előbb juttassa el hozzá.

Ha a budapesti bíróság idejében eleget tesz a megkeresésnek, akkor még a nyár folyamán megtartja a londoni törvényszék a főtárgyalást a rendkívül érdekes sajtópörben és végre elfogulatlan bíróság előtt tisztázódik Károlyi Mihály történelmi szerepe.

* Oradea-Maren hirdetések, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintézt az Uj Kelet nagyváradai képviselője, Blum Zsigmond. (Ezredévi emlék-tér) Parcul Eminescu 2. sz. (Ernyőüzlet).

* Biztosítsuk életünket és vagyonunkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nál. Képviselet az ország minden helységében.

Tavaszi újdonságok
érkeztek

Neumann M.

férfi- és fiu ruhaáruháza
Cluj, Plata Uniril No 14.

Az Uj Kelet
ság na
Szerkesztők:
Felelős szerk
Előfizetési á
240 lei,
Az Uj Kelet
megjeli

Mindig v
ha olvastam
baj nem is a

Szerda

5685 Ijár 26

1925 május 2

rétegek fek
amely ebből
lélek mélyesé
Sokszor láth
pompázó virá
halálos mérge
fordítva. Csun
csudálatos, lel
ilyen felemás
ember nem tu
őket, vagy e
torokbamarko
valahányszor
lottam, vagy
tént. A cár, a
nevek, a Hom
milyen város
zsidósága, eln
doló menetben
doló menetben
cár üdvözlés
önmegalázás
meg, ha olvas
rosszillatu, m
zsidó megalázk
dott teljes erő

Mert — ig
ges, milyen me
Hogy akkor, a
a legnagyobb
gaságunkkal a
akkor nem ara
tatunk föl, han
szen éppen ez
azért, mert hat
nagyobb kincsü
szimbólumunkat
megszégyenítő
is csak cárok
minden utolsó
biztos, fűjegyző
log. És ilyenkor
kegyetlen chere
mindenkit, aki
Es ilyenkor mi
fenséges, milyen
dolat, ez a zsidó
vek kivonulása,
vinnék, fogadás
zsidó király. Ak
tunk ettől a leh
király, mi más
élő szimbóluma.
bólum elé? Nem
amely a zsidó ne
tórát a zsidó né
hogy a tóra hód
tisztelt hódoljon
— gondoltam so
milyen fenséges,
volna a megváltá
Mindez csak
első zsidó tenger
előtt Bécsbe érke
számolt be a zsid
ból Palesztinába.
a gibraltári szoro
gibraltári zsidó k
ki a kikötőbe, ho
éledésének szimb

Figyeljen
ne tévessze össze

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bansági zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Mindig valami megszégyenülésfélért éreztem, ha olvastam róla, vagy hallottam felőle. És a baj nem is az volt, hogy szégyenkezni kellett miatta. A keserves az volt a dologban, hogy majdnem örálni lehetett neki. Hogy hajszál híjján szép, megkapó és megható megnyilatkozása volt a zsidó léleknek. Olyan zsidó szokás volt ez, amelynek gyökere a rajongó zsidó lélek mélységeibe nyúlik, de a hajszálgököreket tápláló lélekmélységek fölött rohadt

Szerda

5685 Ijár 26
1925 május 20

rétegek feküdtek. Milyen lehetett az a virág, amely ebből a felemás talajból táplálkozott? A lélek mélységeiből és a rohadás trágyájából? Sokszor láthatunk ilyet. Ragyogó színekben pompázó virágok, amelynek minden kis szirma halálos mérgeket izzad ki magából. Vagy talán fordítva. Csunya, tövises, csalános büzők, amely csudálatos, lelket zsongító illatot áraszt. Vannak ilyen felemás virágok a természetben. És az ember nem tudja hamarjában, hogy szeresse-e őket, vagy eltörpíti. De én mindig valami torokhamarkoló szégyenkezésként éreztem, valahányszor erről a zsidó lélekvirágról hallottam, vagy olvastam. Pedig de sokszor történt. A cár, a fehér Oroszország cárja, a Scise-nevek, a Homelek, az Osztrogok cárja valamilyen városban keresztül utazott. És a város zsidósága, elnökkel és rabikkal az élükön hódoló menetben vonult ki a cár elé és a hódoló menetben ott vitték a tóratekereseket — a cár üdvözlésére. Mindig a röstelkedés, az önmegalázás keserves szégyenérzete csapott meg, ha olvastam róla. Milyen csunya, milyen rosszillatu, milyen magaszégyenében kéjelgő zsidó megalázkodás! És a lélek még sem tudott teljes erővel fölháborodni.

Mert — igen. Milyen szép, milyen mélységes, milyen meghatón zsidó megnyilatkozás! Hogy akkor, amikor a legszebbel, a legjobbal, a legnagyobb kincsünkkel, a legféltettebb drágaságunkkal akarunk megtisztelni valakit, — akkor nem arannyal terhes díszruhákat vonultatunk föl, hanem a tóra pergamentjét. De hiszen éppen ez az. Minden senki ember elé, csak azért, mert hatalom adatott a kezébe, a mi legnagyobb kincsünket, nemzeti, népi, etikai élő szimbólumunkat kivinni hódolatra — milyen megszégyenítő lealázkodás. És aztán már nem is csak cárok elébe. Minden rongy tábornok, minden utolsó miniszter, rendfőnök, kormánybiztos, főjegyző, utkaparó... Szégyenletes dolog. És ilyenkor mindig arra gondoltam: nagy, kegyetlen chéremmel, súlyos átokkal sújtani mindenkit, aki így megalázza a zsidó géniuszot. És ilyenkor mindig arra gondoltam: milyen fenséges, milyen szent lehetne ez a zsidó hódolat, ez a zsidó megnyilatkozás, a tórákönyvek kivonulása, ha például zsidó király elé vinnék, fogadásra hosszú sorban. Vagy nem zsidó király. Akkor még nagyon messzi állottunk ettől a lehetőségtől. És a király is, zsidó király, mi más lehetne, mint a zsidó nép egy élő szimbóluma. Hát miért éppen hus-vér szimbólum elé? Nem, — akármilyen szimbólum elé, amely a zsidó népet jelképezi. Kivinni a széfer tórárt a zsidó nép szimbóluma elé, nem azért, hogy a tóra hódoljon, de azért, hogy a megtisztelt hódoljon neki. Milyen szép volna így, — gondoltam sokszor — milyen szép volna, milyen fenséges, milyen szent — ez már maga volna a megváltás.

Mindaz csak arról jut eszembe, hogy az első zsidó tengerjáró gőzös egyik utasa tegnapelőtt Bécsbe érkezett és nagy hallgatóság előtt számolt be a zsidó hajó első útjáról Amerikából Palesztinába. És elmondotta, hogy amikor a gibraltári-szoroson keresztülment a hajó, a gibraltári zsidó község, tóratekeresekkel vonult ki a kikötőbe, hogy üdvözlje a zsidó nép újra-éledésének szimbólumát, a kék-fehér zászlós

A szenátusban felolvasták az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség manifesztumát

A szenátus részleteiben is megszavazta az iskolatörvényt

Bukarest, május 19. (A „Rapid“ jelentése.) A szenátus ülésén mindjárt a megnyitás után át-ternek a napirendre és a közoktatásügyi javaslat vitáját folytatják. Gépies gyorsasággal kevés lényeg-telen módosításokkal részleteiben is megszavaz-ták az iskolajavaslatot.

Ghibanescu az iskolák alapjait teszi szóvá és elmondja, hogy a kisebbségi iskolák ilyen címen külföldről nagyobb összegű támogatást kapnak. Kéri, hogy az állam vegye szigorú ellenőrzés alá az alapok ügyét és javasolja, hogy az alapokat a külügyminisztérium kezelje és innen osszák széjjel a kisebbségi iskolák részére. Így volt ez a ma-gyar rezsim idejében.

Anghelescu helyesli a pótvavaslatot s így a sze-nátus a 35. szakaszt ezzel a módosítással elfogadja. Sorra olvassák fel egymásután a szakaszokat egészen a 60. paragrafusig. Dr. Weisselberger sze-nátor emelkedik ezután szólásra és felolvassa az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetségnek az ország köz-veleményéhez intézett manifesztumát.

Weisselberger doktor részletesen kifejtette, hogy zsidó iskolák a lehető legintenzívebben igyekeznek tanulóikkal elsajátíttatni a román nyelvet, azonban a csatolt területek zsidóságának egyöntetű akarátára hivatkozva, kéri, hogy a zsidó iskolák tanítási nyelve a román mellett, a héber is legyen.

„Óceánjárót. A hajó nem kötött ki Gibraltárban. De a parton izmos zsidó kezek magosba emel-tek a tóratekereseket és a főárboc kék-fehér zász-laja mély hódolattal hajolt meg a part felé... Milyen szép, milyen lélekemelő lehetett. Volt benne valami a megváltásból.

— Felhívás. Alulírott felszólítom mindazokat, akikkel az Akktól északra fekvő narancsültetvény megvásárlása ügyében beszéltem és azon akaratomat fejezték ki előttem, hogy abban részt vesznek, hogy ezen akaratomat címre (Str. Radu 9.) is-mételten, írásban is sürgősen jelentsék be. Míután legfőkébb 15 résztvevőről lehet szó, csak azok a jelentkezők jöhetnek komolyan tekintetbe, akik 1. minimálisan 2000 font vagyonnal rendelkeznek, 2. a július 7-én induló hajóval a birtok megtekintésére személyesen ki tudnak utazni Dr. Weisz-burg Chaim.

— Ujabb tárgyalások az elpusztított petróleumtelepek kártérítéséért. Bukarestből jelentik: Mrazek párisi útjával kapcsolatosan közlik, hogy meghatalmazása van arra vonat-kozálag is tárgyalni, hogy Románia kártérítést kapjon a háború folyamán elpusztított petró-leumtelepekért. Ezeket a tárgyalásokat tudva-levőleg már megkezdte Tancred Constantinescu. A kormány el van határozva, hogy nem fo-gadja el a szövetségesek, különösen Anglia azon ajánlatát, hogy a kártérítéseket számsíták be azokba az adósságokba, amelyek Romániá-nak a szövetségeseknél fennállanak.

— Junius elsejével leszállítják a kül-földi kocsik kölcsönűdját. Bukarestből jelen-tik: Junius elsejével a CFR leszállítja a kül-földi kocsik kölcsönűdjét. Különösen a ma-gyar kocsikra vonatkozik ez a kedvezmény, hogy ezáltal is elősegítsék a tűzifa, épületfa és olajféléknek Magyarországra való kivitelét. A vezérigazgatóság elhatározta, hogy a belföldi szállítmányok elősegítésére nagyszámú vas-uti kocsit fog kölcsönvenni a külföldről.

— Megválasztották a nagyváradi Ke-reskedelmi Csarnok új tisztikarát. Nagy-váradról jelentik: A nemrég lezajlott elnökválasztás után tegnap került a sor a nagyváradi Kereskedelmi Csarnok új tisztikarának megválasztására. A választáson a hivatalos lista győzött. Ügyvezető elnök Flegmann Ármán lett. Társelnökök Barbu Romulus, Megyeri Ferenc, Dr. Stern Ödön. Alelnökök: Beck Nándor, Csillér Imre, Krausz Samu, Lengyel Miklós, Mannhardt Jenő, Reichard Dezső, Grün-berger Ármán, Weisz Vilmos. Pénztáros: Bloch Géza. Ellenőrök: Engländer Béla, Jónás Andor, Vidor Manó, Háznagy: Stern Béla. Gondnok: ifj. Deutsch Ignác. Könyvtáros: Fohm Dezső, Leitner Sándor. A gazdasági bizottság elnökévé Ullmann Mórt, az iskola-bizottság elnökévé Megyeri Ferencet, társelnökké: Szemere Miklóst, alelnökké: Kohn Dávidot választották meg.

— Léghajójárat Bukarest—Koppenhága között. Bukarestből jelentik: A Bukarest—Varsó —Koppenhága léghajójárat csütörtökön nyílik meg.

Giata ellene van az indítványnak, mert a zsidók állandóan azt hangoztatják, hogy románok.

Anghelescu kijelenti, hogy a héber nyelv ha-lott nyelv, s így nem járulhat hozzá ahhoz, hogy a zsidó iskolákban héberül tanítsanak.

Daianu esperes a szabadságszeretetre hivat-kozva, tiltakozó deklarációt olvas fel az összes ki-sebbségi iskolák nevében. Schullerus és Daianu ké-rik, hogy a kongregációs iskolákban ne tegyék kö-telezővé a román tanítást.

Anghelescu válaszul s kijelenti, hogy ezek az iskolák nemzetköziesek és nem járulhat hozzá, hogy itt az előadás nyelvét Budapest vagy Berlin álla-pítsa meg.

A 70. szakaszig eljutva, Suciú balázsfalvi met-ropolita kéri, hogy a görögkatolikus középiskolák továbbra is megtarthassák eddigi karakterüket. Anghelescu igéri, hogy közelebről speciális javas-lattal jön a Ház elé, amely kizárólag a görögka-tolikus iskolákkal foglalkozik.

A 112-ös szakasznál, amely az iskolák államo-sításával foglalkozik, Suciú metropolita kéri, hogy az államosítás előtt mindig kérjék ki az iskolák véleményét is.

Elfogadják. Azután szavazásra bocsátják a ma-gánoktatásról szóló javaslatot, melyet a szenátus 75 szavazattal 4 ellenében részleteiben is elfogadott.

— Kormánykiküldött utazik Párisba a Steaua Romana konfliktus ügyében. Bukarest-ből jelentik: A Steaua Romanával fennálló konfliktus ügyében tudvalevőleg egy angol-francia bizottság járt a napokban Bukarestben. Bratianu Vintila pénzügyminiszter a bizottság-nak azt a választ adta, hogy legközelebb a parlament elé terjeszt javaslatot, amellyel lehe-tővé teszi a differenciák eliminálását. A kon-zorcium erőlyes rendszabályokkal fenyegetőzött s ezért a kormány Mrazeket bizta meg, hogy utazzon Párisba s intézze el ezt a kérdést.

— Ráomlott a föld. Az egeresi gipszbá-nyában történt a napokban, hogy Babos János fiatal munkásra ráomlott a föld és eltemette. Babost súlyos belső sérülésekkel huzzták ki a reászakadt földtömeg alól és a kolozsvári kli-nikára szállították, ahol kedden délelőtt meg-halt.

— Halálozás. Marosvásárhelyről jelentik: Kohn Mihály újságterjesztési vállalat tulajdo-nosa, aki az Uj Kelet vásárhelyi terjesztését is vezette, a napokban meghalt. A derék és szor-galmas ember halála általános részvételt keltett. A vállalatot özvegye továbbra fogja vezetni.

— Egy vasúti munkás balesete. A ko-lozsvári vasúti műhelyben tegnap délután súlyos szerencsétlenség történt. Pinteá Juon 37 éves gép-lakatosnak a jobbkezt munkaközben a gép elkapta és teljesen összeroncsolta. A súlyosan sebesült Pinteát kórházba szállították.

— Elrejtett hadiszereket találtak egy bodaresti parasztnál. Bukarestből jelentik a „Rapid“ távirati iroda, hogy Bodarestiben (Jasi megye) a hatóságok nagyszámú fegyvert, fegyvert és robbanóanyagot találtak. A vizsgálat megindult. Ezeket a robbanószerkeket egy parasztnál elrejtve találtak.

— Letartóztattak egy nagyváradi ut-lelvi-ügynököt. Nagyváradról jelentik: A nagy-váradi rendőrség letartóztatta Pércsi Ferenc, volt detektívét, akit beélt és arad megyei parasztagdák jelentettek fel, azzal vádolva őt, hogy nyomtatott röpcédulák útján a parasztagdákat az amerikai államokba való kivándorlásra csábította. Pércsi 12 parasztagdától vett fel ezer lejes előlegeket, azt ígérve, hogy 8—10 napon belül megszerzi az ut-leveleket. Pércsi tagadta a terhére rótt cselekmé-nyeket. Ennek ellenére a vizsgálóbíró közölte vele a letartóztatást elrendelő végzést.

* Máriavölgy-fürdő (Szatmár m.) Subalpin klíma, pormentes levegő. Javallat: légzőszervi meg-betegedéseknél (csucshurut), vérszegénység-nél. Ter-mészetes, szénsavas alkális források Korányi And.szerint gyomor, bél, epebántalmaknál Karls-baddal egyenértékűek. Kitűnő diatikus כשרה כשרה konyha. Teljes napi panzió kb. 200 lej. Felvilágo-sítást ad: Dr. Kohn-patika Cluj, Piata Unirii és a fürdőigazgatóság.

* Purgó — eredeti dobozban — minden gyógyszerárban. (1)

óra 18 perckor,
kor.
7 óra 0.3 perc-
r. (A beszercei
kor)
órákor, Kolozs-
ság előtt
óbert Stricker
helyezték a lap
aszt.
ség érdeklődése
er kijelentette,
zletesen érdek-
s arra a meg-
let indokolása
vábbá, hogy a
amikor a ver-
bizonyos osz-
t itélt. A bi-
jelentette ki,
fokozására a
ker — vajjon
engedte-e volna,
nül beszélhes-
testáns szemte-
kit tanuképen
ő nem antisze-
olt egy zsidó
llgatása után a
udeck vizsgáló-
ing pénzbüntete-
napi fogházra
ék.
ard“ ellen.
aktáit
mat erőszakkal
sszautasította a
z indokolással,
ni törvényszék
gáltathatja ki.
Károlyi ügy-
indítványt ter-
elé, előadva a
tját és kérte,
s uton tegye
rzésére. A tör-
dta és elhatá-
budapesti bün-
az iratok má-
ozzá.
ben eleget tesz
nyár folyamán
a főtárgyalást
és végre el-
zódik Károlyi
et, előfizetése-
z az Uj Kelet
mond. (Ezredévi
(Ernyőüzlet).
vagyonunkat a
-nál. Képvisle-
en.
onságok
M.
áruháza
No 14.

Figyeljen a címre, F. Markovits, ékszerész Mindenki meggyőződhetik, hogy ajándéktárgyait, arany, ezüst
Wesselényi M.-u. No 20. és brilliánsárkban — legolesóbban pálmá...

KOZGAZDASAG

Milyen új rendelkezéseket tartalmaz a kamarai törvény

Irta: Dr. Kiss Béla a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara titkára

IV.

A Szövetség jogi személyiség, állandó székhelye az ország fővárosában van és feladata a kereskedelmi és iparkamarák kollektív működése folytán befolyást gyakorolni kereskedelmi és ipari téren a nemzeti politika irányítására, az ország gazdasági érdekeinek megfelelően. Irányítja a kamarák együttes működését, indokolt véleményeket készít és ad fontosabb ipari és kereskedelmi kérdésekben és akciójukban segíti a kamarákat.

Román kamarák külföldön

A kormány elismerhet és támogathat olyan külföldi székhellyel bíró román vagy román-külföldi (vegyes) kereskedelmi és iparkamarát, vagy hasonló más szervezetet, amelynek létezése nemzetgazdaságunkra hasznos.

Hogy ezek a külföldi kamarák elismerhetők legyenek, meg kell felelniük az alábbi feltételeknek: a) többségük olyan személyekből, vagy cégekből álljon, amelyek bejegyzett céggel rendelkeznek az országban, ahol az létesítetik, vagy Romániában kereskedelmet vagy ipart gyakorolnak; — b) a tagoknak fele román alattvaló legyen; — c) az ipari és kereskedelmi minisztérium által jóváhagyott alapszabállyal birjanak.

Az elismerés a kereskedelmi és iparkamarák Szövetségének véleménye alapján az ipari és kereskedelmi minisztérium javaslatára hozott minisztertanácsi határozattal történik.

† A legfőbb gazdasági bizottság ülése.

Bukarestből jelentik: Tegnap délelőtt több miniszter részvételével értekezletet tartott a kormány gazdasági bizottsága, melyen a következő új intézkedések életbeléptetését határozták el: A repce kivétel szabaddá tételét a legfőbb vámbizottság által megállapítandó vámtaxa mellett, melyet a bel- és külföldi repceárak figyelembevételével fognak meghatározni. — *Növényolajok* exportjának szabaddá tételét, olyan vámtaxa mellett, amely ne idézze elő ezen fontos élelmickek megdrágulását. — *Juhtejből készült vaj* és tejtermékek szabad kivitelét a vámbizottság által megállapítandó taxa mellett. — A *eserfa* exportvámjának lezállítását. Keskeny vágányos talpfák kivitelét, azzal a kötelezettséggel, hogy az exportálók a CFR. részére rendes talpfát szállítsanak. — A *csont-export* bevitelét. A fenti változások csupán a minisztertanács erre vonatkozó döntése után lépnek életbe.

† **Magyarországi gazdasági hírek.** Az egy évvel ezelőtt aláírásra kibocsátott külföldi szanálási kölcsöncimleteket az államnyomdában a napokban készítették az azokat a jegyző feleknek rövidesen szétküldik. — Az aranymérlegről szóló törvénytervezettel kapcsolatban végleges rendezésre kerül a társaságok alapítójának kérdése is és a készülő tervezet különbséget fog tenni oly társaságok között, amelyeknek részvényei a tőzsdén kotírozva vannak. A már működő és tőzsdéi jegyzésű részvényekkel bíró társaságok alapítóját 500 millió, tőzsdén nem jegyzettekét csak 100 millió magyar koronában szabja meg. Új társaságok alapítóját a tervezet 500 millió magyar koronában írja elő és amennyiben részvényeit a tőzsdére bevezeti, arra az esetre 2 milliárd magyar koronában. — 48 magyar vidéki város tömörült és investíció célokra 150 millió aranykorona kölcsönt keresnek. A kölcsön fedezetéül lekötnek a városok összes ingatlanait, amelyek 300 millió aranykoronában értékeltettek. — A magyar-spanyol kereskedelmi szerződés megkötése veszélyben van, amennyiben a magyar kormány a spanyol paprika behozatalát nem akarja engedélyezni. Spanyolország kedvező bevitelt biztosítana a magyar mezőgazdasági gépeknek, villamosági felszerelésnek, izzólámpának, stb, míg Spanyolország gyümölcs, rizs, narancs, parafa, bor és paprika behozatalát kéri.

Hatás örök

Tanulmányokat, ankétokat, rendeznek, adatokat gyűjtenek és statisztikát készítenek az illető országok gazdasági, kereskedelmi és ipari mozgalmairól. Összegyűjtik és mindkét ország kereskedőinek és iparosainak rendelkezésére bocsátják az információs anyagot, melyre ezeknek hivatásuk gyakorlásában szükségük van. Kereskedelmi közlönyöket, beszámolókat és információkat adnak ki, kiállításokat és áru-mintavásárokat rendeznek. Véleményt adnak a román kormány gazdasági kérdésekben a két ország közötti gazdasági viszonyokról minél szorosabbra tétele érdekében.

A kormány visszavonhatja elismerését és támogatását azoktól a kamaráktól, amelyek eltérnek alapszabályaikban és a törvényben foglalt rendelkezésektől és kötelezettségeiktől, vagy az ország érdekei ellen működnek.

Külföldi kamarák az országban csak a kormány által kiadott engedély alapján létesíthetők és működhetnek. A létesítés és működés feltételeit jelen törvény szabályozza.

Végso intézkedések

Közigazgatási rendelet fogja a jelen törvény alkalmazásba vételét szabályozni.

A törvény kihirdetésétől számított négy hónap alatt az új választások megejtendők.

Az új választástól számított két hónapon belül megalakítandó a kereskedelmi és iparkamarák szövetsége. (Vége követ-ezik.)

† **Nagyobb területeket kapnak az inasotthonok.** Bukarestből jelentik: A munkaügyi miniszternek a földművelésügyi miniszterrel történt intervenciójával kieszközölte, hogy az inasotthonok részére az egyes városokban az agrár-bizottságok nagyobb területeket fognak átadni.

† **Bécsi marhavásár.** (Sáborsky és Fiai cég jelentése.) A mai bécsi marhavásáron felhajtás volt 3306 darab. Ebből romániai áru 966 darab volt. Az irányzat lanya, az árak tizenöt garassal estek.

Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgönyeim: Saborskysöhne
Wien — Élőállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Husküdemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthalle.

TŐZSDE

Május 19-én

A lej: Zürichben 245.00, Párisban 905, Budapestben 332.

Kolozsvár. Lanyhuló irányzat mellett csekély forgalom volt a devizapiacra. Az árfolyamok a következők:

Bécs 29.60—29.90, Prága 6.27—6.30, Budapest 330—332, Páris 11.10—11.20, Zürich 41.00—41.10, Newyork 210.00—212.00, London 1030—1032, Milánó 8.60—8.65.

Zürich. Nyitás—Zárulat: Berlin 122.95—123.00, Amsterdam 207.70—207.70, Newyork 516.75—517.00, London 2509.75—2510.00, Páris 2685.00—2685.00, Milánó 2100.00—2100.00, Prága 1530.00—1530.00, Budapest 72.60—72.60, Belgrád 840.00—840.00, Bukarest 245.00—245.00, Varsó 99.50—99.40, Bécs 72.80—72.80.

Bukarest. Devizák: Páris 11.00, Berlin 11.00, London 10.32, Newyork 217.00, Milánó 8.68, Zürich 41.20, Bécs 30.00, Prága 6.32.

Bukarest. Valuták: Napoleon 790.00, n. márka 50.50, leva 1.38, török lira 128, font sterling 1025, francia frank 11.00, svájci frank 40.90, olasz lira 8.60, drachma 385.00, dinár 320.00, dollár 214.00, lengyel forint 40.00, osztrák shilling 29.85, magyar korona 29.85, cseh korona 6.25, belga frank 10.60.

MA

érkeztek a nyári szezon utolsó ujdonságai.

MA

lehet vásárolni ritka szépségeket még.

MA

látogassa meg a kolozsvári vevőközönség az

AU PRINTEMPS

nagyáruházat Unió-u. 11

Lloyd 3247

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermelt, szasztalok turnirészleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

Benősülni óhaj, független hivatásba, részvénytársaság 41 éves izraelita főtisztviselője. Szépen, nyugodt életmódot keres. Közéledések „Szoled 13530” jelű alatt, dupla borítékban a Hermes Rt.-hez, Nagy-szebenbe kérétek. 9082

Comuna bisericasca izr. din Salonta-Mare

19—1925 szám.

Pályázati hirdetés

A nagyszalontai (Salonta-Mare, Romania, Judet. Bihor) neolog izr. hitközségnél az üresedésben levő kántori állásra ezennel pályázatot hirdetünk.

Megkívánatik, hogy pályázók zeneileg képzet, kellemes hanggal, liturgikus ismeret, modern és tradicionális énektudással rendelkezve, elsőrendű énekművészek legyenek, hogy előimádkozásuk orgona- és énekesnő nélkül is kiválóvá tegyék a templomi istentiszteletet.

Továbbá megkívánatik, hogy pályázók meglepésével és gyakorlattal birjanak.

Előnyben részesülnek a tanítói ok évvel bíró pályázók.

Javadalom megegyezés szerint.

Az állás legkésőbb f. é. szeptember 1-ig töltendő be.

Pályázók közöljék életkorukat, családi állapotukat és eddigi működésüket.

Próbaelőadásra meghívottak utiköltségeik megtérítésére tarthatnak igényt.

Pályázati kérvények f. é. június 30-ig alólírott hitközségi elnökhöz nyújtandók be.

Salonta-Mare, 1925 május 14.

Sebestyén Sándor,
gazd. eln. jzö

Lakatos Gyula,
hitk. eln.

Vas

Bécs. H

Hakoah ez

vezet a ligal

Wacker-

3:1 (1:0),

Bukares

Juventus—T

Juventus 2:

A kolozs

lése Néme

tudvalevőleg

rien szerepe

Chemnitz vá

2:0 (2:0) a

és Chifor ru

ban játszott

ottani jókép

(0:1) arány

Románia

Dawis kup

szikusabb te

során Román

vedett Dáni

győzött a ki

az eredmény

A prága

Bukarestbe

és 8-án a b

pedig a prág

Elmarac

turája. A

vezett zágrá

csapat nem

utazási enge

juniusban k

Lazarov

bekkjátékos

tanulmányut

meleg fogad

hírt hozott

haggyiborist

helyen, éksz

ahol, amelle

nak, jó meg

szakma telj

nyár közepé

Borotra

lentik: A fra

három napig

játszott, ked

a fiatal win

után rögtön

6:3, majd pe

ban. Ezután

győzte 6:1—

lott Borotra

senyben Jar

párosverseny

játéka, amely

sem láttak,

nagy számú é

ott volt az a

vet, továbbá

littjük meg,

nizsverseny

egyes versen

kok nyertek

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

SPORT

Vasárnapi eredmények

Bécs. Hakoah—Amatörök 3:0 (1:0). A Hakoah ezzel a győzelmével behozhatatlanul vezet a ligabajnokságban.

Wacker—Rapid 5:3 (2:2). Admira—VAC 3:1 (1:0), WSC—Rudolfshügel 4:0 (2:0).

Bukarest. Venus—Makkabi 2:0 (2:0), Juventus—Tricolor 3:2 (2:0), Coltea (Brassó)—Juventus 2:3 (1:1).

A kolozsvári Victoria nagyszerű szereplése Németországban. A Victoria, amely tudvalevőleg Németországban turázik, nagyszerűen szerepelt vasárnap Chemnitzben.

Románia 4:1 arányban elvesztette a Dawis kupáért folyó küzdelmet. A legklasszikusabb teniszvándoridjért folyó küzdelem során Románia 4:1 arányban vereséget szenvedett Dániától.

A prágai Slavia és a bécsi Amatörök Bukarestben. A bukaresti Venus június 7-én és 8-án a bécsi Amatöröket, 28-án és 29-én pedig a prágai Slaviát látja vendégül.

Elmaradt a budapesti Vasasok zágrábi turája. A budapesti Vasasok e hétre tervezett zágrábi turája elmaradt, mert a magyar csapat nem tudta megszerezni a jugoszláv beutazási engedélyt.

Lazarovics Dezső, a Haggibbor kiváló bekkjátékosa, aki hosszabb ideig külföldön volt tanulmányuton, hazatért. Barátai és klubtársai meleg fogadtatásban részesítették.

Borotra győzött Prágában. Prágából jelentik: A francia Davis Cup tenniszcsapat, amely három napig Budapesten, majd pedig Bécsben játszott, kedden már Prágába érkezett.

NYILTTÉR

E rovatban közöltekért a szerkesztőség semmi nemű felelősséget nem vállal

Nyilatkozat a Franck-kávésző üggyében

Utóbbi időben a sajtóban több olyan cikk jelent meg, melyek a hassai „Valódi Franck” kávénak rituális megbízhatósága ellen irányultak.

Hogy mennyire minden alapot nélkülöznek, az kétséget kizáróan kitűnik Schreiber Simon egri főrabbinak alant közölt jiddis nyelvű szöveges nyilatkozatából.

בעקאנטמאזונג

עם איזט מיר צו האנדען געקאממען אין אויפן איינעם העררן ראבבינערס. אים וועלכעס ער זעהר בעמאנגעלט אונד זעהר פיעלע פערדאכטיגונגען געפונדען האט אין דער צובערייטונג דעם קאפפע-צוזאמענעם (ציקארע) אונד דער גלייכען נאכדעם ער אין אוינער קאנקורענצ-פארבינדן געוועזען וואר אונד דארטען אללעס גענוי אונטערזוכט האט.

דאס קאנן דארטען וואהל אללעס זא זיין. אבער אין דען פארבינדען דער העררען היינריך פראנק זאגנען וועלכע איד דורך אונד דורך אונטערזוכט האבען אונד אין וועלכען איד זיט מעהר אלס 30 יאהרען דיע אבעראויפזיכט פיהרען פאלגען אללע דיעזע פערדאכטיגונגען אונד בעמאנגעלונגען דינוועגן אונד עס פאנגט זיך גאר נישט אן בייא דער פירמא פראנק און נור אים גערינגסטען איבער אירענער עטוואס צו צווייפעלן.

דער פראנק-קאפפע איזט פער לאססליך כשר אונד יעדער פראממע יודע קאנן איהן גאנץ בערהאגט געניעסען.

עס האנדעלט זיך דא נישט אויף צווייפעלנדע רעליגיאזען פראגען. דיא דעם אורטיילע דעם העררן ראבבינער אונטערזייענען; ניין! דיא פראנק פארבינדען זינד אונטער מינער אבעראויפזיכט אונד דער פראנק-קאפפע איזט אדגע יעדען צווייפעל כשר, זייא עס יענער פראנק-קאפפע וועלכער דאס גאנצע יאהר גענאסען ווירד, אדער זייא עס דער פראנק-קאפפע פיר פסח (אסטער) איבער וועלכען אין סעפארטער הכשר (אסטעס) איזט אונד אויף יעדעם קייטבען איינע הכשר-שליפע פיר פסח (אסטער) אויפגעקלעבט איזט.

איד קאנן נישט זא אין אונטער צוועהען וויע מאן טרייבט געגען דיא פירמא היינריך פראנק-זאגנען דורך אויסשטרייאונג פאן פערדאכטיגונגען אונד פערליימונגען אונד בעמאנגע דאדער נאכמאלס דאסס זאממטליכע זאלבע אונד וואהרעל בעהופטונג מעגען זיע פאן וועלך איממער זייטע אויסגעהען פיר דיא פארבינדען דער העררען היינריך-פראנק זאגנען נור אונד נישטס אונד גארניכט דאנקבאר זינד.

מאנן זינדו זעהר דאמיט זאלך אין אונטערזוכט צו טון. — איד זאגע ווערען אונזערע אללע שפייזען וועלכע וויר וואהרענד דאס גאנצע יאהר געניעסען. זא כשר וויע דער פראנק-קאפפע ווארען וויר געזוכערט דאסס וויר עכט כשר שפייזען געניעסען. אדגע מינדעסטען בעדענקען ווערען אונזערע מצות אונד אללעס וואס וויר פסח געניעסען. זא ריין פאם מינדעסטען בעדענע קען וויר דיא דער פראנק-קאפפע של פסח אין קייטעלן. זא קעננטען וויר אונס פרייען דאסס אללעס וואס פיר פסח געניעסען פרייא פאן יעדעם בעדענקען פאן מינדעסטען חשש המין איזט. איד האפען דאסס יעדער פערנינפטויג דענ-קענדיע גלויבענסגענאסע נון וויסען ווירד, וואס ער פאן זאלכען ציענענדהאפטען אויסשטרייאונג אונגען צו האלטען האט אונד איהנען נישט מעהר אויזומצט.

געשריעבען וואהרענד מינער פערסענליכען אנוועזענדישט און קאשיצע דען 26. אדר תרפ"ה לפ"ק. הי"ק שמעון כה"ה מה"ראש"ב זצ"ל. סופר

Hatás örök... eznek, adas... zitenek az... lmi és ipari... kék ország... delkezésére... melyre ezek... ségük van... molókat és... okat és áru... ényet adnak... rdésekben a... ynak minél... erését és tá... helyek eltér... yben foglalt... tól, vagy az... csak a kor... in létesithe... és működés... a. Intézkedések jelen törvény... tott négy hó... tendők. két hónapon... ni és iparka... követ ezik.)... nak az inas... A munkaügyi... niszternél tör... hogy az inas... kban az agrár... fognak átadni. orsky és Fiai... havásáron fel... romániai áru... nyha, az árak

Fiai cég Saborskysöhne Saborsky József demények címe Grossmarkthalle.

Budapest 905, Buda... t mellett csekély... árfolyamok a kö... —6-80, Budapest Zürich 41-00— London 1030— Berlin 122-95— 207-70, Newyork —2510-00, Páris 100-00—2100-00, est 72-60—72-60, karest 245-00— es 72-80—72-80. s 11-00, Berlin k 217-00, Milánó Prága 6-32. 790-00, n. márka font sterling 1025, k 40-90, olasz lira 1-00, dollár 214-00, lling 29-85, magyar belga frank 10-60.

Budapest 905, Buda... t mellett csekély... árfolyamok a kö... —6-80, Budapest Zürich 41-00— London 1030— Berlin 122-95— 207-70, Newyork —2510-00, Páris 100-00—2100-00, est 72-60—72-60, karest 245-00— es 72-80—72-80.

Berlin 122-95— 207-70, Newyork —2510-00, Páris 100-00—2100-00, est 72-60—72-60, karest 245-00— es 72-80—72-80. s 11-00, Berlin k 217-00, Milánó Prága 6-32. 790-00, n. márka font sterling 1025, k 40-90, olasz lira 1-00, dollár 214-00, lling 29-85, magyar belga frank 10-60.

ספר "דור רביעי" על מס' הולין מהרב הגאון האמיתי שר התורה מרן משה שמואל גלזנר זצ"ל אבדקין קלזונבורג החבור מפין אור הדש על כל המסכתא. מגלה עמוקות באופן מפליא בפרט בעניני השיטות וטרפות הרובצה להשיגו יפנה אל הכתבת: Jüdische Buchhandlung „SAFRUTH“ Cluj, Str. St. O. Josif (Szép-u.) 1. מחירו — Lei 150

Pünkösdi nagyvásár! SZABÓ JENŐ divatkülönlegességek nagyruházásban Cluj Cal. Regele Ferdinand 5

1 mtr. mosó-karton	23
1 mtr. mosó-batiszt	29
1 mtr. elsőrangú minőségű mosódelén	29
Sima creponok	33
Csikos és kockás Szádák, nyári ruhára	39
1 mtr. prima delén	43
Zefírek férfi ingekre	49
1 mtr. 80 cm. széles, elsőrangú minőségű mintás grenadin ruhákra	55
1 mtr. 100 cm. széles I-a csikos szövet	69
1 mtr. 100 cm. széles Eponge szövet	93
1 mtr. 100 cm. széles I-a kockás szövet	95
Mosó nyerselymek, színekben..	195
1 mtr. férfiruhára való mosó Covercoat, 130 cm. széles....	175

Még eddig nemlétezett árak pünkösdig érvényesek. Raktárra érkeztek francia nyári divatkülönlegességek. Napernyőkben óriási választék. Nagy maradékvásár. Telefon 4-79 Telefon

APRÓHIRDETÉSEK

Fizetési közzététel egy sor 3-... vastagabb betűre 6 lej. Leg-... kisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény.

Schadchen

Vagy más ádeklődök kérem közöljék címüket, egy minden tekintetben — úgy zsidóság, mint világiakban — művelt, városban saját üzlettel bíró, intelligens, jómegjelenésű fiatal ember részére „Schadchen” jellegre kiadóhivatalba

Perfekt magyar gyors- és gépiíró zsidó irodába azonnal fevéteik. Cím a kiadóban.

Fürdőközönség figyelmébe. Álgyógy fürdő az ideai szeczenban is orth. kóser konyhat nyitok. — Mint a ta a'y, ez évben is az lesz legjobb törekvésem, hogy a n. é. köznység teljes megelégedését kiérdemljem. Kérem szíves partfogásukat. Majer Samuél. 9078

Complet antique e b e d lő jutányos áron eladó. „Arta”, Strada Avram Iancu 3.

אין זוכין פיר זוכות אין זוכותין העברת אישון וקטעין Buchdruckerei Weinstein & Friedmann, Cluj.

Nőikalap ujdonságok legolcsóbbak Pariser de Paris. Unió-utca 6. Masmódoznak kiűn kedvezmény. Kalapformálást saját műhelyemben, legutolsó divatra gyári áron készíték. 9054

Cúr Sálomban téglagyár alapítására megfelelő tőkével rendelkező tartat keresek, cím a kiadóban.

Főtéren levő üzlet, rövid ru székmban jentes társat keres 4-50,000 lejfel. Az üzlet vezetésében aktív részt vesz. Jánlistok „Legjobb hely” jellegre a kiadóba kéretnek. 9076

Széchenyi-tér legjobb helyén levő üzlet, kedvező feltételek mellett társ keresetnek. Cím a kiadóban.

Specialis keramikus társat keres üzemenek ki-fejlesztésére. Cím a kiadóban 9086

2 drb. oberursei, 6 HP. ke eset használt benzimotor, kifogástalan üzemi-képes állapotban, nagyon előnyös árcban adó. Megtekinthető üzemenben, Grün E., Árpád-u. 26.

Junius 1-ig még 80 lejért megrendelhetu a Ráth-rele

"Sfath amenu"

héber nyelvű könyvet a Safruth zsidó könyvkereskedésnél, Cluj, Str. Sf. O. Josif 1.

Cúr Sálomban tengerparton nagy szaloda létesítésére részvénytársaság alakításának gondolatával foglalkozom. Azon tőkés jegyzők, kik basculó gondolatokkal foglalkoznak, felkértem a kiadóhivatal ut aa velem érintkezésbe lépni

Jó házból való vallásos zsidóleány házias-sóny-nak meue vallásos zsidó ur házhoz. Leveleket „Komoly” jellegre kér e lap kiadóhivatalába. 9084

Különbejáratu egy szobás lakást keres zsidó fatalembert, Cúr. a kiadóban

Eladó házastelek. Vétel esetén beköltözhető. Cím a kiadóban.

Ein handelsgerichtlich protokollierte Firma wurde übernehmen ein Corri-sionslager von absolut corante Ware gegen 100000 Lei. Bankgarantie Offerte bis Ende d. M. zu richten an Adresse „Corant” Poste restante, Tg.-Mures. 9081

Füzetek, rajslapok, ceruzák és az összes iskolaszerek

páratlanul olcsó elarusítása megkezdődött a

SAFRUTH könyv- és papírkereskedésben.

Tenniszpályát keressünk bérbe délutánra. Cím: Kol-lár Miksáné, Széchenyi-tér 40. 9085

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményel Petrás Sári bucsufellépése. Két estére te jedő vendégjátékát azerd. este fujesi te Petrás Sári.

Sárga kabát — Lehár operett. Hetek óta lázas ambícióval készült az énekes személyzet egy új Lehár-operettre, a Sárga kabátra. Az előkészületek már annyira haladtak, hogy a jövő hét második felében meg lesz a premierje.

Csibi. Csütörtöki premier bizonyára egyike lesz az ideai évad legvidámabb estéjének. A színház annyira bizik a rendkívüli sikerében, hogy három estére — csütörtök péntek és hűtfőre tüste ki.

Magyar Színház heti műsora

Szerda: Lenyelvér (Operettrepriz, Petrás Sári vendégjátékával, mérsékeltén emelt helyárakkal), napi bérlet 122 B, sorozat 212) Csütörtök 8 óraor: Csibi (Premierbérlet 59 sz, sorozatszám 213) Csütörtök 11-kor: Körösladányi telepátikus mutatványai (Sorozat 214) Pénteken 8 kor Csibi (Napi bérlet 123 sz. A, sorozatszám 215) Pénteken 11-kor: Körösladányi telepátikus mutatványai (Sorozat 216) Szombaton 6-kor: Körösladányi telepátikus mutatványai (Sorozat 217, esti helyárakkal)

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Kedd, szerda és csütörtök, május 19, 20 és 21. A párisi rongyszedő. Dráma 6 felvonásban, Felix Pyat regénye után. Főszerepben a világhírű művészek: Celine, Rene Maupre si Helena Dary.

Urania-mozgó. Kedd és szerda, május 19 és 20. Az ideális férfi. Szenzációs Amerikai dráma, 5 felvonásban. Főszerepben Robert Warwick.

Csütörtök, május 21. A hindu talizmánja. I. rész, 9 felvonásban. Szenzációs kalandor dráma Indiában, a fakirok országában. Főszerepben Éva Évi.

Apollo-mozgó. Kedd, május 19. Papa kedvence. Jackie Coogan szenzációs kalandjai ameri-kában, 6 felvonásban. Főszerepben Jackie Coogan.

Szerda és csütörtök, május 20 és 21. A hallgatás völgye, Dráma, Kanada jégborította hegyei között, 6 felvonásban. Főszerepben Alma Rubens.

BENZ teherautó eladó minden elfogadható áron. Cím a kiadóban. Rador 2309

A kolozsvári monostori Czell sörgyár URSUS világos HERCULES dupla maláta Rador 2385

Luxusutazás — Gyorsutvonalak a francia kikötőkől: New-York — Canada Guba — Mexiko Venezuela - Haiti - Antillák Marocco - Algir - Tunisz és más kikötőkbe. Információkkal és jegyekkel szolgál: „SARNIA” S. A. Bucurest, Pasagiul Comedia Táviratcim: Transatbuc. Rador 25 9

Most jelent meg! A zsidó Balzac MENDALE MOICHER SFURIM humoros zsidó snorerregénye A sánta Fiske Az első jiddis regény magyar nyelven. Ára 80 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Használjunk kizárólag PLANTOL legjobb nővéngyszirt, mert ez fiszta, egészséges és klados! Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigoruan ortodox rituális előírás szerint. Képviselei: HARTIG & HIENZ Cluj Str. Julia Masiu 8. Telefon 1-18.

Pályázati hirdetmény. A nagyszalota (Salonta-mare, Judet Bihar, Románia) neolog nr. hitközségneél, nyugdíjba vonulás miatt a rabbiállás megüresedvén, annak betöltésére ezenel pályázatot hirdetünk. A re des lelkési t-endőkön kívül tartozik a megválasztandó rabbi a helybeli áll. főgimnáziumba és a polgári leányiskolába járó növendékeket a hivatalos tanrendszerű vallások atásb n részesiteni, továbbá a kebelbeli és az állami iskolákba járó zsidó gyermek-ek val as-oktatását irányítani és a fölött örködni. Szükséges, hogy a pályázók, ame nyben az államnyelvet n m brják, annak 1—2 éven belül való elsajátítására magukat kötelezzék. Csakis szemérisiumot végzett és képesített rabbik pályázhatnak. A stillum javadama közvetlen tárgylás és megegyezés szerint állapittatik meg. Az állás leg-sőbb f. é. szep ember 1 ig töl-tendő be. A pályázati kérvényhez rövid életrajz, melyben képesítés, el-tkor család állapot és eddigi működés van ismertetve — mellékelendő. Utiköltségek megtérítésére csakis próbazónok-lat tartá-ára meghívott pályázók tarthatnak ig-nyit. A pályázati kérvények aolirott hitközségi elnökhöz f. é. június 30 ig nyujtandók be. Salonta-Mare, 1925 május 14, Sebestyén Sándor, Lakatos Gyula, gazd. eln. jzö hitk. elnök

Fogad ragyogni fog, mint a nap-sugár, Ha Farmodont fogkrémet használsz Aladár.

Szerkesztőség kiadóhivatal és nyomda Cluj-Kolozsvár, St. Baron L. Pop. (Brassai-utca) 10. Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal — 977 Zs. N. Sz. — 558 Kéziratok kizárólag a szerkesztőséghez címzendők. Kéziratokat nem adunk vissza.

1925 május 21 Csütörtök Anyanyelv

Annyit irtak, besze-kérdésről, hogy sikerül-kaoszt teremteni. A k-kezettséggel mozdított bekövetkezését, mert ez felel meg a legjobb akiknek a nyelvkérdés nem életünk vérző végre teremtenünk az között. Alábbiakban re-jektiven és minden megvilágítani és rend-nyelv, nemzeti nyelv-nak egészen sajátos k-tani e három fogalommu A saját országukb fogalom egyet jelent. nak az anyanyelve, a lamnyelve is francia. lis népi állapot.

Vannak azonban fogalom nem esik eg-az Erdélyben élő anyanyelve és nemze-de államnyelve már A harmadik és le-tozunk mi, új állam-akiknél e három fog-lönböző nyelvet jelen-ciónak más az anyan-és más az államnyel-termeszetes állapot e-reális valóság, amel-kodnunk kell. Mind-teli a maga jogát s-előrelátó nevelési és-sulyba tartjuk őket-mészetesebb helyzet-vetkezik.

Sorra veszem a vizsgálat segítségével repüket:

1. Az anyanyelv nyomó részének any-tagadni, vagy jelent-talan és kulturellene-hogy fölösleges ann-az anyanyelvnek mi-ifjúság nevelésében. szetesebb közvetítője a tanítás a legkev-nyelv segítségével t-ságnak azonban má-percétől kezdve szá-ifjúságának nem ma-anyanyelve. Ezt eg-engedi, másrészt a-dási törekvése is uj-get. Eppen ezért, Nemzeti Szövetség-zium felállítása kap-annak idején a Cons-fontosabb követelés-hosszu átmeneti idő-magyar tanítási nye-mán nyelvre térh-hogy a jogfolytono-sági és társadalmi e-de még fokozottabl-rén. Sikerült is elé-időt és biztatott a-teltéig nem követk-sürgetés nélkül a r-meneti időt meg fo-kormánykörök biz-mert a magyar anyanyelv jogán és-teltük.